PÄRNU LINNAVALITSUS

Sotsiaalkindlustusamet
info@sotsiaalkindlustusamet.ee

16.11.2026 nr 11-13/12360

Õigusliku seisukoha küsimine toimetulekutoetuse menetluses

Palume Sotsiaalkindlustusameti seisukohta toimetulekutoetuse menetluses tekkinud praktilistes küsimustes.
Tegemist on alaealist last kasvatava inimesega kes on püsivalt saanud toimetulekutoetust alates 2024 a. veebruarist. Taotleja viibib alates 28.10.2026 kuni 31.08.2027 akadeemilisel puhkusel ning viitab, et tervisliku seisundi tõttu ei ole tal võimalik täiskoormusega töötada.
2026. aasta novembri menetluses selgus, et taotleja osutab alates 01.10.2026 iluteenuseid oma isa ettevõttes võlaõigusliku lepingu alusel. Taotleja sõnul teeb ta seda väheses mahus ning saadava tasu kohta puuduvad menetlejal üheselt mõistetavad andmed.
Menetluses on ilmnenud järgmised asjaolud:
- taotleja varasem tegevus on olnud seotud sama tegevusvaldkonnaga;
- teenuseid reklaamitakse avalikult ning taotlejat tutvustatakse teenuse osutajana;
- olemas on viited teenuste kasutamisele klientide poolt;
- taotleja kontole ei laeku töötasu ega muu tuvastatava tööalase tegevusega seotud tasu;
- pangakonto väljavõttest ei nähtu kulutusi, mille põhjal oleks võimalik mõista, kuidas on tagatud leibkonna igapäevane toimetulek;
- taotleja on selgitanud, et tema isa ja täisealine laps aitavad teda aeg-ajalt toidu ning muude vajalike kulutustega.

KOV on küsinud täiendavaid selgitusi ning taotleja on neile vastanud. Samas ei ole kogutud andmete põhjal võimalik kujundada kindlat veendumust selle kohta, kas ja millises ulatuses saab taotleja iluteenuste osutamisest või muul viisil täiendavaid sissetulekuid. Samuti ei ole võimalik üheselt tuvastada, millistest vahenditest on tegelikult tagatud taotleja ja tema leibkonna igapäevane toimetulek.

1. HMS § 6 uurimispõhimõtte täitmiseks vajalikud menetlustoimingud käesolevas menetluses
Milliseid konkreetseid andmeid või dokumente peaks KOV sellises olukorras veel küsima või kontrollima, et SKA hinnangul oleks täidetud haldusmenetluses nõutav välja selgitamise kohustus?

Palume võimalusel tuua välja, millised menetlustoimingud peaks KOV enne otsuse tegemist tavapäraselt läbi viima võrreldava juhtumi korral.

2. Otsuse tegemine olukorras, kus täiendavaid sissetulekuid ei õnnestu tõendada
Kui KOV on kogunud olemasolevad tõendid, küsinud taotlejalt täiendavaid selgitusi ning kontrollinud kättesaadavaid andmeid, kuid täiendava sissetuleku olemasolu ega selle suurust ei ole võimalik tõendada, siis:
• kas KOV peab sellisel juhul lähtuma üksnes tõendatud sissetulekutest;
• või on võimalik toetuse määramisel või määramata jätmisel tugineda asjaolude kogumile, mis viitab võimalikule täiendavale sissetulekule, kuid mille suurus ei ole tuvastatav?
Palume võimalusel kirjeldada, milline oleks sellises olukorras õiguspärane otsustusmudel.
Palume samuti selgitada, kas SKA hinnangul on KOV-l õigus lugeda asjaolud piisavalt väljaselgitatuks ja teha otsus olemasolevate andmete põhjal olukorras, kus taotlejalt on küsitud täiendavaid selgitusi, kontrollitud kättesaadavaid andmeid, kuid täiendava sissetuleku olemasolu või selle suurust ei ole võimalik usaldusväärselt tuvastada.

3. SHS § 134 lg 4 p 8 kohaldamise eeldused
Millised asjaolud peavad olema tuvastatud selleks, et lugeda tõendatuks, et isik ei ole kasutanud enda võimalusi enda ja oma perekonna materiaalse olukorra parandamiseks?
Palume võimalusel selgitada, kas üksnes vähene töötamine, akadeemiline puhkus või töö tegemine väikeses mahus võlaõigusliku lepingu alusel võivad olla piisavad asjaolud SHS § 134 lg 4 p 8 kohaldamise kaalumisel või on vajalik tuvastada täiendavad asjaolud.
Kas SHS § 134 lg 4 p 8 kohaldamise eelduseks peab olema isiku tegevusetuse või koostöökohustuse rikkumise tuvastamine või võib sätet kohaldada ka olukorras, kus isiku tegelik majanduslik olukord jääb vaatamata läbiviidud menetlustoimingutele ebaselgeks?

4. Konkreetne soovitus käesoleva juhtumi menetlemiseks
Palume SKA hinnangut, millised oleksid ülalkirjeldatud asjaolude põhjal järgmised vajalikud menetlussammud enne toimetulekutoetuse taotluse lahendamist.

Soovime saada võimalikult praktilist juhist selle kohta:
• milliseid asjaolusid tuleb veel kontrollida;
• millal saab lugeda asjaolud piisavalt välja selgitatuks;
• milliste õiguslike eelduste olemasolul võiks kõne alla tulla toetuse määramine, vähendamine või määramata jätmine.

Palume vastuses võimalusel viidata asjakohastele õigusnormidele, kohtulahenditele, SKA juhistele või varasematele seisukohtadele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Raul Kivi
sotsiaaltoetuste ja -teenuste peaspetsialist

5303 4497 raul.kivi@parnu.ee